



باسمه تعالی

شیوه نامه حمایت هدفمند از حرکت‌های نوآورانه تشکلهای قرآنی

سال ۱۴۰۲

۱- مقدمه (بیان مسأله، مستندات و ضرورت‌ها)

از آنجا که خلاقیت و نوآوری نقطه بالندگی و پیشرفت جامعه است به همین جهت نیز در سند راهبردی سازمان دارالقرآن الکریم، موضوع فناوری‌های نرم در قالب «به‌روزرسانی و به‌کارگیری روش‌های نوین، کارآمد و نوآورانه جذاب و اثرگذار» به‌عنوان یکی از رویکردهای اصلی این سازمان در چشم‌انداز ۵ ساله مورد توجه قرار گرفته است. زیرا فناوری نرم، هویت‌ساز است. این فناوری به ارایه سبک، الگو و مدل در زمینه‌های فرهنگی، هنری و ... می‌پردازد. چرا که آفرینش‌گری و تحول و نوآوری عامل پیشرفت کشور است و به خصوص در کشور ما که با نگاه اکمل شیعه و با ادعای مدیریت جامعه مبتنی بر معارف قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام اداره می‌شود. زمانی این ادعا محقق خواهد شد که نسبت به حوزه‌های نرم و هویت‌ساز توجهی اصولی و راهبردی صورت گیرد و بی‌تردید اگر در زمینه فرهنگی، نوآوری و خلاقیت نداشته باشیم ناکام خواهیم ماند. چرا که از مهم‌ترین روش‌هایی که می‌تواند اثربخشی و جذب مخاطبان را در حوزه فرهنگی در پی داشته باشد، «ایجاد ارتباط با مخاطبان و اعتمادسازی لازم» از یک سو و «ارائه فعالیت‌های فرهنگی در ظرفی نو، جذاب و مؤثر» از سوی دیگر است. همان‌گونه که حیات، بدون خلاقیت به فنا و نابودی می‌انجامد، حوزه فرهنگی نیز اگر با خلاقیت و نوآوری همراه نباشد، دوام و بقایی نخواهد داشت.

اهمیت و ضرورت:

اگر چه در طول تاریخ اسلام، تلاش‌های وافر برای قرار گرفتن انسان در محضر قرآن و بهره‌جستن از این منبع فیض الهی انجام شده است؛ ولی به لحاظ اهمیت زیاد و ارزش والای قرآن کریم ضرورت دارد انسان دائماً در حال نوآوری و خلق ایده‌ها و روش‌های تازه‌تر برای زمینه‌سازی جریان برکت الهی و نورانیت قرآن در زندگی و متن جامعه باشد.

لذا شایسته است نوآوری‌های قرآنی را ارج نهاده و بستر مناسبی را برای شناسایی و تشویق نوآوران و مبتکران در حوزه قرآن و عترت فراهم آوریم. سازمان دارالقرآن الکریم در همین راستا با همکاری و مشارکت ادارات کل تبلیغات اسلامی استان‌ها می‌کوشد تا با حمایت هدفمند از تشکلهای قرآنی مردمی، ضمن بسترسازی برای کشف استعدادها و تقویت ظرفیت‌ها، در شناسایی ایده‌ها، دستاوردها، ارزش آفرینی‌ها، آثار برتر و شتاب‌دهنده فعالیت‌های قرآنی اقدام نموده و زمینه مناسب را برای تکریم، معرفی و بهره‌گیری بهینه آن‌ها و حضور فعالان خوش‌ذوق و مبتکر قرآنی فراهم نماید تا قرآن با ابزار و جلوه‌های متنوع در زندگی آحاد مردم وارد و ایفای نقش نماید. این حرکت در پی آن است تا در راستای توسعه فرهنگ قرآن و عترت و تحقق انس عمومی با کلام وحی و معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام گام بردارد و طرح‌ها و ایده‌های نوآورانه که با خلاقیت، تدبیر و بردباری پرورش یافته را مورد حمایت و تکریم قرار دهد.

۲- اهداف کلی

۱. تحقق منویات رهبری به ویژه در عرصه‌های نوین جهاد تبیین، تقویت سواد قرآنی، اهتمام نسبت به حفظ موضوعی و تربیت ۱۰ میلیون حافظ.
۲. رشد و تعالی فعالیت‌های کارآمد قرآنی با تولید علم و فن‌آوری و به‌روز رسانی دانش و مهارت‌های مرتبط با قرآن‌آموزی و انس با کلام‌وحی.
۳. ایجاد بستری مناسب جهت شکوفایی و شناسایی استعدادها و ظرفیت‌ها در تشکلهای قرآنی مردمی.
۴. زمینه‌سازی برای تولید ایده‌ها و روش‌های نو و همچنین به‌کارگیری آن‌ها در برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و تربیتی.
۵. تشویق و هدایت فعالیت‌های قرآنی مردمی به سمت تعمیق برنامه‌های قرآنی از طریق غور و تدبیر در آیات و بهره‌گیری از مضامین آیات در گفت‌وگو روزمره.
۶. پرورش مدیران قرآنی ایده‌پرداز، خلاق، نوآور، مولد علم و ...
۷. ترغیب فرهیختگان و مبتکران برای ورود و فعالیت در امور قرآنی.
۸. هدایت مدیران تشکلهای به سمت سیاست‌های معارف محور سازمان و نوآوری در عرصه‌های مساجد قرآنی، حفظ عمومی و موضوعی و گفت‌وگو سازی قرآنی.

۳- اهداف عملیاتی (کمی و کیفی)

نتایج و دستاوردهای مورد انتظار

۱. تقویت شادابی و ارتقاء نشاط و امید نوآوران و مبتکران نسبت به پشتیبانی از حرکت‌های نوآورانه قرآنی و ورود در این عرصه.
۲. توسعه کیفی فعالیت‌های قرآنی با بهره‌مندی از حرکت‌های نوآورانه.
۳. جلب توجه و جذب جوانان و نوجوانان با ذائقه‌های متنوع به سوی حرکت‌ها و فعالیت‌های متنوع قرآنی.
۴. تزاید و تعالی حرکت‌های نوآورانه از طریق تکریم و پشتیبانی از آن‌ها.
۵. شناسایی، معرفی و حمایت از ایده‌ها، طرح‌ها، محصولات و خدمات فاخر و نوآورانه قرآنی.
۶. توسعه تعاملات اثربخش بین تشکل‌های قرآنی با ایده‌پردازان و صاحبان خلاقیت این حوزه.
۷. زمینه‌سازی برای شناسایی و سرمایه‌گذاری بر روی ایده‌های خلاقانه از سوی تشکل‌های مردمی.
۸. زمینه‌سازی برای جذب مبتکران و استعدادهای درخشان در فعالیت‌های قرآنی.
۹. افزایش مشارکت فعالان قرآنی در حوزه توسعه و نوآوری «انس با قرآن کریم» و بهره‌مندی از ایده‌های خلاقانه فعالان برای بهبود و ارتقای فرآیندهای ارائه خدمت.
۱۰. توسعه فعالیت‌های قرآنی در مساجد.
۱۱. تقویت فعالیت‌های تدبیر محور و گفتمان ساز در تشکل‌ها.

۴- چکیده طرح

با توجه به کثرت برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی و ضرورت تعریف دقیق از فعالیت نوآورانه، برای فهم مشترک و وحدت رویه در اجرای طرح ناگزیر از تعاریف زیر و توجه به آن هستیم:

فعالیت: به هرگونه حرکت، برنامه یا خدمت قرآنی گویند که از سوی یک تشکل قرآنی به مخاطب و گروه هدف (و به عنوان راه‌کاری برای انس وی با قرآن کریم) ارائه می‌شود.

نوآورانه: معرف فعالیت یا خدمتی است که با توجه به ویژگی‌ها و کاربرد مورد نظر، یا نوین است یا به‌طور قابل توجهی بهبود یا تقویت یافته است. هدف نهایی فعالیت نوآورانه باید ارتقای فرآیند آموزش، یادگیری و انس با قرآن کریم به منظور بهبود توانمندی‌های مخاطبان و گروه‌های هدف و در نهایت ارتقای ارائه خدمات برتر قرآنی به جامعه باشد.

* ادارات امور قرآنی بنا به اقتضا و حسب تجربه و شناخت قبلی و یا از طریق فراخوان، نسبت به شناسایی فعالیت‌های نوآورانه اقدام و در نهایت از آن‌ها حمایت خواهند کرد.

* فعالیت‌های خلاقانه همسو و مروج تدبیر در آیات قرآن، گفتمان‌سازی مضامین آیات، حفظ موضوعی، تبیین ارزش‌های جامعه اسلامی، فعالیت‌های قرآنی مساجد در اولویت حمایت خواهند بود.

فعالیت‌های منتخب باید واجد ویژگی‌های زیر باشند:

الف) خلاقانه باشند. ب) نوآورانه باشند. ج) مبتنی بر حل مسئله یا مشکل باشند و یا منجر به توسعه و پیشرفت شوند. بدیهی است گزارش مکفی نسبت به اجرای طرح و ویژگی‌ها و امتیازات هر فعالیت به سازمان ارائه خواهد شد. توصیه می‌شود در انتخاب فعالیت‌ها از ظرفیت فرهیختگان و نوآوران استان بهره‌گیری شده و بر اساس شاخص‌هایی مانند آنچه در ادامه آمده بارم‌گذاری شده و در نهایت حرکت‌های خلاقانه شناسایی و مورد حمایت قرار گیرند:

- ❖ خلاقیت و نوآوری؛
- ❖ کیفیت اجرا؛
- ❖ اثربخشی؛
- ❖ کارگروهی؛
- ❖ نیازمحوری؛
- ❖ روزآمدبودن؛
- ❖ ارزش آفرینی؛
- ❖ توجیه اقتصادی؛
- ❖ ضرورت و اهمیت؛
- ❖ قابلیت فراگیرشدن؛

- ❖ استقبال مخاطبان؛
- ❖ ارتباط با مسائل مهم جامعه؛
- ❖ تناسب با ویژگی‌های گروه‌های هدف؛
- ❖ تناسب با سیاست‌های تدبیر محور سازمان؛
- ❖ محتوای مناسب و موثق خصوصاً در موضوعات تدبیری؛
- ❖

۵- نقش واحدها، دستگاه‌ها و نهادها

ردیف	نام واحد	نقش
۱	اداره کل توسعه مشارکت‌های مردمی	مسئول راهبری و نظارت بر برنامه
۲	اداره امور قرآنی استان	مسئول اجرای طرح

۶- مراحل اجرایی و زمان بندی کلی

ردیف	مراحل اجرا	مسئول اجرا	زمان اجرا
۱	تهیه و تدوین شیوه‌نامه اجرایی	اداره کل توسعه مشارکت‌های مردمی	نیمه دوم مهر
۲	ابلاغ شیوه‌نامه اجرایی به استان‌ها	اداره کل طرح و برنامه	نیمه اول آبان
۳	فراخوان یا شناسایی فعالیت‌های نوآورانه	اداره امور قرآنی استان	آبان و آذر و دی
۴	تکریم و حمایت لازم	اداره امور قرآنی استان	بهمن ماه
۵	نظارت بر نحوه اجرای طرح	اداره کل توسعه مشارکت‌های مردمی	نیمه دوم سال
۶	تهیه گزارش کامل و ارسال به سازمان دارالقرآن الکریم	اداره امور قرآنی استان	اسفند ماه

۷- شاخص‌های اجرای برنامه

<p>شایسته است ادارات امور قرآنی در شناسایی و انتخاب فعالیت‌های خلاقانه، حتی الامکان نسبت به احراز نکات زیر تلاش نمایند:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. مالکیت معنوی برنامه، فعالیت یا خدمت مدنظر منع قانونی (اعم از مفاد قانون مدنی، قانون حمایت از حقوق مؤلفان، هنرمندان و ...) نداشته و امتیاز و حقوق مربوط به فعالیت مربوطه قانوناً از آن تشکل قرآنی مجری بوده و در این خصوص مدعی دیگری نباشد. ۲. فعالیت مدنظر نسخه‌برداری کامل (کپی‌برداری) از نمونه‌های دیگر نباشد. ۳. محتوای فعالیت باید مبتنی بر آیات و روایات باشد و یا با امور قرآنی ارتباط مستقیم داشته و مرتبط با یکی از حیطه‌های فعالیت قرآنی تعریف شده باشد. ۴. شکل و محتوای فعالیت با موازین شرعی و قانونی و هنجارهای اخلاقی و اجتماعی هماهنگ باشد.
--

۸- ملاحظات اجرایی (نکات مهم، مقررات عمومی و ضوابط خاص)

<p>محدودیتی در تعداد فعالیت‌های خلاقانه یک تشکل وجود ندارد ولی با توجه به محدودیت تعداد فعالیت‌های منتخب و لزوم ایجاد فرصت مشارکت برای تعداد بیشتری از تشکل‌ها، از هر تشکل تنها یک فعالیت برای داوری و انتخاب نهایی پذیرفته خواهد شد.</p>

۹- نحوه هزینه کرد و نرخنامه

<p>برای هر فعالیت نوآورانه حمایتی حدود ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال پیش‌بینی شده است. بدیهی است ادارات امور قرآنی مجاز خواهند بود حمایت مذکور را متناسب با میزان احراز شاخص‌های عنوان شده در این شیوه‌نامه در فعالیت منتخب تا حدود ۲۰ درصد کاهش یا افزایش دهند. لذا دقت لازم برای شناسایی فعالیت‌های منتخب باید صورت گرفته و مستندات لازم تهیه گردد. سهم هر استان در انتخاب فعالیت‌های نوآورانه در جدول پیوست تفاهم‌نامه منعکس شده است.</p>

۱۰- نحوه ارائه گزارش عملکرد

عناوین اطلاعات مورد نیاز	مشخصات فعالیت‌های منتخب و تشکل‌های حمایت شده/ میزان حمایت/ گزارش نحوه حمایت
عناوین مستندات و ضوابط مورد نیاز	اسناد مربوط به فعالیت‌های نوآورانه و واریز حمایت
زمان ارائه گزارش	اسفند ۱۴۰۲